

Primljeno: veljača 2009.

KRUNOSLAV ANTOLIŠ*

Nacionalna strategija za prevenciju i suzbijanje terorizma

Nacionalnoj strategiji za prevenciju i suzbijanje terorizma (NSPST), objavljenoj u Narodnim novinama 139/08., cilj je stvoriti sustavne preduvjete za borbu protiv terorizma. Strategija je sustavan odgovor Republike Hrvatske na nove sigurnosne izazove i rizike u vezi s terorističkom ugrozom, čime daje konkretan doprinos nacionalnim i međunarodnim protuterorističkim naporima. Strategija raščlanjuje suvremeni terorizam sa stajališta njegovih obilježja, kako bi se osmislile mjere za borbu protiv terorizma. Mjere borbe protiv terorizma čine prevenciju, suzbijanje, zaštitu ljudi i imovine te kritične nacionalne infrastrukture, mjere saniranja štete i oporavaka od terorističkog napada te zaključno mjere kaznenog progona i procesuiranje počinitelja. Strategija poseban naglasak daje na ljudska prava i slobode te informiranje javnosti o protuterorističkim naporima Republike Hrvatske. Glede provedbe ove Strategije te učinkovite koordinacije u protuterorističkoj borbi koju će voditi Savjet za prevenciju i suzbijanje terorizma Vlade Republike Hrvatske, valja izraditi akcijski plan.

Izradi Nacionalne strategije za prevenciju i suzbijanje terorizma pristupilo se zbog političkih i strukovnih razloga.

Politički razlozi su ponajprije bili sljedeći:

- Izraženi međunarodni interes za sveobuhvatnim političko-pravnim pristupom RH suzbijanju terorizma, točnije postojanje zasebne strategije (poglavito vezano za pristupanje RH Europskoj uniji - poglavlje 24.).
- Europska komisija - tim za procjenu stanja usklađenosti zakonodavstva s pravom EU na području pravosuđa i unutarnjih poslova, sugerirao je izradu posebnoga strateškog dokumenta za pitanja borbe protiv terorizma, iako strategija nije formalni politički preduvjet za pristupanje EU.
- Članovi UN-ovog Monitoring tima Vijeća sigurnosti za nadzor provedbe protuterorističkih mjera - koji su bili u posjeti RH tijekom 2006. - predložili su donošenje novoga strateškog okvira.

* dr. sc. Krunoslav Antoliš, prof. na Visokoj policijskoj školi MUP-a RH, Zagreb. Voditelj Radne skupine VRH za izradu NSPST-a.

- Takva mišljenja dolazila su i od drugih međunarodnih organizacija poput NATO-a, OEES-a i Vijeća Europe, ali i kroz bilateralne kontakte sa stranim partnerima.
- Zaključno ističemo kako je donošenje NSPST-a istaknuto kao jedan od ključnih prioriteta Nacionalnog programa RH za pristupanje EU - 2008. godina, eksplicitno zacrtan u točki 3.24.6. Terorizam, te da je izravno povezano uz prihvaćanje poglavlja 24. Prava, sloboda i sigurnost.

Strukovni razlozi za donošenje Strategije bili su sljedeći:

- Pridonijeti daljnjem jačanju nacionalne sigurnosti RH na polju suzbijanja terorizma:
 - jačanjem prevencije i
 - unapređenjem reakcije relevantnih tijela na moguće konkretne terorističke napade.
- Strategija kao izvorište smjernica za djelovanje svih relevantnih aktera na državnoj razini u svakodnevnom provođenju raznih mjera suzbijanja terorizma.
- Strategijom se želi dodatno profilirati i politički stav Republike Hrvatske kako suzbijanje terorizma nije isključivo u sigurnosnoj domeni policijsko-vojno-obavještajnih mjera, već je u tom smislu potrebno uključiti i:
 - rješavanje globalnih političkih problema
 - smirivanje regionalnih kriznih žarišta
 - pružanje gospodarske, razvojne i humanitarne pomoći
 - osnaživanje kulture mirnog dijaloga i snošljivosti, te međukulturalne i međureligijske tolerancije.

Sukladno navedenom, Odlukom Vlade RH od 28. ožujka 2007. godine imenovana je međuresorna Radna skupina kojoj je dodijeljena zadaća izrade prijedloga NSPST-a. Spomenutom Odlukom Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Hrvatske određeno je za nositelja izrade prijedloga NSPST-a. Za voditelja Radne skupine je Odlukom ministra MUP-a RH, 24. travnja 2007. imenovan dr. sc. Krunoslav Antoliš, prof. na Visokoj policijskoj školi MUP-a RH.

Radna skupina Vlade Republike Hrvatske sastojala se od predstavnika Ureda predsjednika, predstavnika Ureda Vijeća za nacionalnu sigurnost te predstavnika sljedećih resora VRH:

- Ministarstva unutarnjih poslova
- Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija
- Ministarstva obrane
- Ministarstva financija
- Ministarstva pravosuđa
- Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka
- Državne uprava za zaštitu i spašavanje
- Sigurnosno-obavještajne agencije
- Državnog odvjetništva Republike Hrvatske.

Temeljem ovlasti koje je odlukom VRH dobio voditelj Radne skupine formirane su i radne podskupine od kojih je najznačajnija podskupina MUP-a RH, koja se sastojala od predstavnika:

- Uprave policije

- Uprave za granicu
- Uprave za posebne poslove sigurnosti
- Uprave za inspekcijske i upravne poslove
- Zapovjedništva specijalne policije.

Tijekom proteklog razdoblja međuresorna Radna skupina Vlade Republike Hrvatske sastala se desetak puta, što je rezultiralo prijedlogom NSPST-a. Sukladno tome stekli su se potrebni preduvjeti za upućivanje NSPST-a na nadležno postupanje Vladi Republike Hrvatske, što je i učinjeno dopisom ministra unutarnjih poslova RH Tomislava Karamarka 24. studenoga 2008.

Nakon što je potpredsjednica Vlade Đurđa Adlešić razmotrila prijedlog NSPST-a, te ga putem Radne skupine još jednom dodatno uskladila s određenim traženjima Ureda predsjednika, završni prijedlog je na 56. sjednici Vlade Republike Hrvatske 27. studenoga 2008. i prihvaćen sa sljedećim obrazloženjem.

Nacionalna strategija za prevenciju i suzbijanje terorizma određuje opći okvir djelovanja Republike Hrvatske u borbi protiv terorizma, dajući smjernice za unapređivanje postojećih i razvoj novih mjera, mehanizama i instrumenata prevencije i suzbijanja terorizma.

Pristup Republike Hrvatske borbi protiv terorizma odraz je shvaćanja kako suvremeni terorizam ne poznaje granice država, te ga se uvelike može smatrati međunarodnim u njegovim ciljevima i načinima djelovanja, tako da i odgovori na njega - na njegove uzroke, pojavu i posljedice - trebaju biti međunarodni i multilateralni kao kooperativni izraz zajedničke volje, temeljnih vrijednosti i interesa međunarodne zajednice. Djelovanjem na međunarodnom planu Republika Hrvatska želi jačati i vlastitu nacionalnu sigurnost, dajući učinkoviti doprinos sigurnosti svojih partnera i saveznika, te cijele međunarodne zajednice, što ujedno prepoznaje i kao svoju odgovornost i obvezu. Republika Hrvatska prepoznaje potrebu za učinkovitim suzbijanjem terorizma sveobuhvatnim, koordiniranim i konzistentnim pristupom, stoga posebno podupire središnju koordinativnu ulogu UN-a u međunarodnim protuterorističkim naporima.

Sva nadležna državna tijela Republike Hrvatske redovito će provoditi mjere prevencije i suzbijanja terorizma. Vlada Republike Hrvatske će raspravljati o provedbi ove Strategije te nalogati poduzimanje odgovarajućih mjera i postupaka.

Za operacionalizaciju ove Strategije i izradu Akcijskog plana koji će odrediti uloge državnih tijela u prevenciji i suzbijanju terorizma, te sadržavati konkretne operativne postupke i procedure, Vlada Republike Hrvatske će osnovati savjet za prevenciju i suzbijanje terorizma.

Savjet će činiti predstavnici nadležnih državnih tijela, znanstvene i stručne javnosti, te predstavnici građanskog društva.